

Anna Siciak, *Bystrzycki Tadeusz (1889–1940)* [w:] Tekstowa kartoteka osobowa przemyslan, pod red. Anny Siciak – na stronie Przemyskiej Biblioteki Publicznej; zob. także Anna Siciak, *Bystrzycki Tadeusz (1889–1940)* [w:] *Słownik biograficzny twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski południowo-wschodniej*, pod red. Andrzeja Meissnera, Kazimierza Szmyda, Rzeszów 2011 s. 66-67

BYSTRZYCKI Tadeusz (1889–1940), inż. architekt, działacz społeczny i kulturalny, właściciel księgarni i wydawnictwa w Przemyślu.

Ur. 1 grudnia 1889 r. w Przemyślu jako syn Michała, stolarza, i Zofii z d. Klimek. Nauki początkowe odebrał w czteroklasowej szkole ludowej w latach 1896–1900, następnie kontynuował naukę w Państwowym Gimnazjum, uzyskując w 1908 r. świadectwo dojrzałości. Studiował architekturę we Lwowie i Wiedniu w latach 1908–1914; po odbyciu służby wojskowej, otrzymał dyplom inżyniera-architekta w Politechnice Lwowskiej. W czasie studiów uczestniczył w działalności niepodległościowych stowarzyszeń filareckich i w Związku Strzeleckim oraz był w zarządzie Związku Studentów Architektury we Lwowie. W latach 1914–1918 przebywał w służbie frontowej w armii austriackiej. W 1918 r. przeszedł w stopniu porucznika do Wojska Polskiego. Uczestniczył w walkach o Przemyśl, Lwów i Małopolskę Wschodnią. Później został przydzielony do organizacji wojsk technicznych i budownictwa wojskowego w Przemyślu, wykonując zadania referenta i zastępcy kierownika tego działu. W 1922 r. został zwolniony z czynnej służby w randze kapitana. W latach 1920–1921 przystąpił do spółki „Handel hurtowy papieru i wyrobami z papieru Andrzej Wolanin, Stanisław Getritz i Ska w Przemyślu. 23 października 1922 r. założył „Książnicę Naukową

– spółkę z ograniczoną poręką” w Przemyślu, obejmującą swą działalnością wydawnictwo, księgarnię, wypożyczalnię książek i sprzedaż materiałów papierniczych. Jako jeden z jej wspólników kierował nią do 1939 r. Wydał ponad 200 pozycji w seriach: Czytanki Historyczne, Kalendarze Polskie, Książnica Arcydzieł Literatury Polskiej, Książnica Klasyków Łacińskich, Książnica Komentarzy, Książnica Pisarzy Polskich i Obcych, Książnica Powszechna, Książnica Ustaw Polskich, Książki Zajmujące. Najpoważniejszym dziełem były edycje informatorów opracowane pod jego kierunkiem: *Skorowidz władz i miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej* [oprac. Majewski J., Błażyński W., Przemyśl (1924), (Druk. J. Łazora), s. 1132, 4 nlb.] i *Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej z oznaczeniem terytorialnie im właściwych władz i urzędów oraz urzędzeń komunikacyjnych*, (Przemyśl 1931–1933) obejmujący 110 tys. miejscowości, wraz z uzupełnieniami (1937–1939). Ok. 1937 wydał także *Szematyzm podziału administracyjnego Rzeczypospolitej Polskiej wraz ze skorowidzem gmin wiejskich i miejskich oraz oznaczeniem terytorjalnie im właściwych władz i urzędów państwowych*.

Wydawca czasopism „Dobra Książka” (1924–1932) i „Dom i Świat” (1925).

W 1924 r. został powołany do Dyrekcji Spółdzielczego Banku Rzemieślników w Przemyślu. Od 1927 r. zasiadał w radzie miejskiej. W 1928 r. został wybrany na wiceburmistrza. Był członkiem obywatelskiego komitetu wojskowego dla nadania odznaki „Gwiazda Przemyśla”. Otrzymał tytuł członka założyciela TPN za przekazanie w 1921 r. na cele stowarzyszenia całoroczną pensję w wys. 100 tys. Mk i 7 tys. książek.

Ożenił się 20 listopada 1920 r. z Heleną Stankiewicz (1892–1941), z którą miał czworo dzieci: Zofię (ur. 1922–2011), Przemysława (1923–2004), Wieńczysławę (ur. 1927), Dobromiłę (ur. 1930).

Po zajęciu Przemyśla przez Armię Czerwoną został aresztowany przez NKWD. Zamordowany 2 listopada 1940 r. w więzieniu NKWD w Bykowni (Kijów).

Bibliografia: CAW, Akta osobowe T. Bystrzyckiego; AP w Przemyślu, Publiczna Szkoła Powszechna Męska im. S. Konarskiego w Przemyślu, sygn. 35; AP w Przemyślu, Państwowe Liceum i Gimnazjum w Przemyślu, sygn. 102, s. 5, tamże, sygn. 113; AP w Przemyślu, Sąd Okręgowy w Przemyślu – rejestr firm, sygn. 2, tam; tamże sygn. 4; AP w Przemyślu, Sąd Okręgowy w Przemyślu – księgi rejestrowe, sygn. 4, k. 154-157; USC w Przemyślu, Księga ślubów z 1920 r.; USC w Przemyślu, księgi urodzeń z r. 1922, 1923, 1927, 1930; *Aresztowani w rejonie Lwowa i Drohobycza. Alfabetyczny wykaz 5822 obywateli polskich aresztowanych przez NKWD w rejonie Lwowa i Drohobycza w latach 1939–1941*, Warszawa 1998, s. 54; „Architekt” 1910, z. 3, s. 43; „Nowy Głos Przemyski” 1929, nr 24, s. 1; „Wiadomości Miejskie” 1922, nr 26, s. 5.

Album inżynierów i techników w Polsce, t. 1, Lwów 1932, cz. 3, s. 136 (fot.); Bystrzycki P., *Bystrzycki Tadeusz*, W: *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement*, Warszawa–Łódź 1972, s. 35; Siciak-Rogowska A., *Z dziejów ruchu wydawniczego w Przemyślu*. „Książnica Naukowa”, „Biuletyn Informacyjny” 1995, nr 1, s. 52-57; Taż, *Książnica Naukowa w Przemyślu. Materiały do bibliografii wydawnictw*, „Biuletyn Informacyjny” 1996, s. 186-207; *70 lat Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu*, Przemyśl 1979, s. 166; Tadeusiewicz H. z udziałem Treichel I., *Straty osobowe księgarstwa polskiego w latach 1939–1945*, Łódź 1993, s. 13.